

RB	Nosilac istraživanja	Ime i prezime rukovodioca/teljke
1	Univerzitet Crne Gore Ekonomski fakultet	doc. dr Ivan Radević
2	Univerzitet Crne Gore Elektrotehnički fakultet	prof. dr Igor Radusinović

3	Univerzitet Crne Gore Prirodno-matematički fakultet	prof. dr Vladimir Jaćimović
4	Fakultet za crnogorski jezik i književnost	doc. dr Milan Marković
5	Institut Damar plus	doc. dr Miloš Borozan

6	Univerzitet Crne Gore Metarluško-tehnološki fakultet	prof. dr Milica Kosović Perutović
7	Univerzitet Crne Gore Metarluško-tehnološki fakultet	prof. dr Irena Nikolić
8	Univerzitet Crne Gore Istorijski institut	dr Jelisaveta Blagojević

9

**Univerzitet Crne Gore
Elektrotehnički fakultet**

doc. dr Uglješa Urosevic

10

**Univerzitet Crne Gore
Prirodno-matematički fakultet**

prof. dr Miljan Bigović

Naziv obaveznog partnera	Naziv projekta
Católica Porto Business School (Universidade Católica Portuguesa)	Enhancing research in management and the development of managerial knowledge and innovation through cooperation with a reputable international researcher from the diaspora (DIAS4EXCELLENCE)
Centre of Excellence MARBLE LLC	Secure Underwater Communications and Passive Acoustic Intelligence for Blue Economy Operations

University of Northern Iowa
Department of Computer Science

Complex-analytic and geometric techniques for non-Euclidean machine learning: theory and applications

Slavic Languages and Literatures,
University of Pittsburgh

Language and Belonging: Montenegrin Studies in
Transnational Contexts

University of Novi Sad | Faculty of
Technical Sciences

ALETHEIA - Revealing embodied mechanisms of
collective behavior in Virtual Reality environments

University of Applied Sciences Merseburg	New Triphenyltin(IV) Complexes with Mixed Ligands Incorporated into Mesoporous Silica Nanoparticles: Synthesis, Characterization and Evaluation of Biological Activity and Antitumour Potential
Univerzitet u Beogradu Tehnološko-metalurški fakultet	Turning Waste into Resource: Fly Ash-Based Porous Material for Ammonium Removal from Aqueous Media
Kriminalističko-policijski univerzitet, Beograd, Srbija	Socio-economic challenges of Montenegrin society in light of mass migrations in the period 2005-2025

Key Laboratory of Computing Power
Network
and Information Security,
Ministry of Education, Shandong
Computer Science Centre, Jinan,
China

Advanced Synergy of Wireless Information Security,
Blockchain, Machine Learning and Optimization for 6G
networks

Univerzitet u Beogradu
Hemijski fakultet

Chemical profiling of extracted cerebral thrombi to
illuminate ischemic stroke pathophysiology

Konačna ocjena projekta	Traženi iznos sufinansiranja od Ministarstva	Sopstveno sufinansiranje Nosioca istraživanja	Ukupna vrijednost projekta	Trajanje projekta
4.87	119,020.00 €	13,224.44 €	132,244.44 €	2 godine
4.81	119,997.90 €	13,333.10 €	133,331.00 €	2 godine

4.78	119,100.53 €	13,233.39 €	132,333.92 €	2 godine
4.73	101,710.00 €	11,301.11 €	113,011.11 €	2 godine
4.72	116,307.24 €	14,375.05 €	130,682.29 €	2 godine

4.54	90,005.00 €	10,000.00 €	100,005.00 €	2 godine
4.47	96,027.73 €	10,669.75 €	106,697.48 €	2 godine
4.46	107,848.34 €	11,983.26 €	119,831.60 €	2 godine

4.32	120,000.00 €	13,333.33 €	133,333.33 €	2 godine
4.25	90,057.71 €	10,006.41 €	100,064.12 €	2 godine

Kratak opis projekta

Projekat DIAS4EXCELLENCE ima za cilj jačanje dugoročne naučnoistraživačke saradnje između Crne Gore, međunarodnih partnera i naučne dijaspe, sa fokusom na unapređenje istraživanja u menadžmentu i razvoj menadžerskih znanja i inovacija. Projekat je usmjeren na razvoj stabilne istraživačke mreže koja omogućava pristup savremenim znanjima i metodama u oblasti menadžmenta. Poseban akcenat stavljen je na jačanje kapaciteta mladih istraživača kroz mentorstvo, mobilnosti i zajedničku naučnu produkciju. Ciljevi projekta realizuju se kroz razvoj istraživačke baze i digitalne platforme „Akademija za menadžment“ kao funkcionalne naučne infrastrukture. U okviru projekta biće pripremljeni naučni radovi za međunarodne časopise i aplikacije za evropske istraživačke programe. Dodatni rezultat projekta je organizacija međunarodne naučne konferencije o savremenom menadžmentu i inovacijama u Crnoj Gori. Projekat doprinosi jačanju istraživačkog ekosistema, međunarodne vidljivosti i održive saradnje u oblasti menadžmenta u Crnoj Gori.

Projekat razvija tehnologije za zaštitu morskih ekosistema i održivo upravljanje obalnim zonama. Istraživanje je usmjereno na inovativne pristupe pasivne akustičke detekcije, klasifikacije i lokalizacije plovila, kao i na razvoj sigurnih komunikacionih protokola za autentifikovan prenos informacija uz zaštitu integriteta, kroz podvodnu senzorsku mrežu. Algoritmi i protokoli biće prilagođeni izvršavanju na platformama ograničenih resursa i male potrošnje, namijenjenim dugotrajnom autonomnom radu u moru. Značaj istraživanja ogleda se u povećanju pouzdanosti nadzora u osjetljivim i regulisanim područjima, smanjenju lažnih alarma, i obezbjeđivanju vjerodostojnih, vremenski obilježenih izvještaja o aktivnostima plovila i mogućim anomalijama. U saradnji sa Centrom izvrsnosti MARBLE (Hrvatska) ključne komponente sistema biće implementirane i testirane na naprednim pilot-lokacijama, a zatim demonstrirane u crnogorskim vodama, uz razmjenu znanja i pristup specijalizovanoj istraživačkoj infrastrukturi. Ova saradnja ojačaće poziciju Crne Gore za buduće učešće u programima Horizon Europe, posebno u oblastima civilne bezbjednosti i održivih pomorskih operacija.

Cilj projekta je razvoj i validacija novih modela mašinskog učenja zasnovanih na geometrijskim reprezentacijama podataka. Istraživački tim će kombinovati napredne matematičke tehnike iz kompleksne analize, geometrije i optimizacije, kako bi unaprijedio prakse hiperboličkog mašinskog učenja. U drugoj fazi, modeli će biti primijenjeni na zadatak predikcije interakcija proteina i lijekova u bolestima koje su povezane sa imunološkim faktorima. Projekat će podstaći sinergiju između crnogorskih i američkih naučno-istraživačkih timova, uz usvajanje naprednih američkih praksi i standarda u crnogorskoj naučnoj zajednici, sa fokusom na interdisciplinarnost i transfer tehnologija.

Projekat Jezik i pripadnost: Montenegristika u transnacionalnom kontekstu jača međunarodnu saradnju između Fakulteta za crnogorski jezik i književnost i Univerziteta u Pittsburgu kroz istraživanje, obrazovanje i akademsku razmjenu. Projekat je usmjeren na unapređenje montenegristike u okviru južnoslovenskih i balkanskih programa kroz razvoj kvalitetnih nastavnih materijala za studente crnogorskog kao naslijeđenog i nematernjeg jezika. Aktivnosti obuhvataju hibridne radionice, gostujuća predavanja i akademske aktivnosti u okviru programa Ljetnjeg Instituta za jezike (SLI), kao i učešće na međunarodnim konferencijama u Crnoj Gori i inostranstvu. Posebna pažnja posvećena je procjeni jezičkih i kulturnih potreba govornika crnogorskog jezika kao naslijeđenog i nematernjeg jezika u dijaspori. Jedan od ključnih rezultata projekta je stručni prevod djela Istorija crnogorske kulture na engleski jezik, čime se povećava međunarodna dostupnost crnogorske kulturne baštine. Kroz planirane mobilnosti projekat omogućava prenos znanja i ekspertize iz naučne dijaspore ka domaćim institucijama. Ostvareni rezultati doprinijeće jačanju institucionalnih kapaciteta, razvoju istraživačkih karijera mlađih naučnika i unapređenju međunarodne vidljivosti crnogorskog jezika, književnosti i kulture.

ALETHEIA je istraživački projekat koji virtuelnu realnost (VR) uvodi kao novu, inovativnu platformu za razumijevanje jednog od najvažnijih pitanja savremene bihejvioralne nauke - kako se odluke pojedinca, u realnom vremenu i u stvarnim interakcijama, povezuju u obrasce kolektivnog ponašanja. Drugim riječima, projekat istražuje kako iz pažnje, kretanja, procjene rizika i međusobnog prilagođavanja nastaju koordinacija i razumijevanje, greške ili saradnja – fenomeni koje svakodnevno prepoznamo u gužvi, saobraćaju, timskom radu i kriznim situacijama.

Centralni razvojni rezultat projekta je uspostavljanje prve VR laboratorije u Crnoj Gori, opremljenog umreženim uređajima koji omogućavaju da više osoba istovremeno učestvuje u istom virtuelnom prostoru. Laboratorija će biti integrisana sa naprednim tehnologijama mjerenja koje registruju procese i reakcije poput pažnje, stresa i emocionalnih odgovora, uz sinhronizaciju svih tokova podataka u jedinstven sistem. To znači da će Crna Gora dobiti infrastrukturni kapacitet koji do sada nije postojao - mjesto gdje se kompleksno ponašanje može istraživati precizno, savremeno i međunarodno konkurentno.

Projekat NANOTIN usmjeren je na sintezu i strukturnu karakterizaciju novih mješovitih trifenilkalaj(IV) kompleksa sa biološki aktivnim N- i S-donorskim ligandima. Istraživanje obuhvata razvoj mezoporoznih silika nanočestica i inkorporaciju kompleksa u nanonosače radi dobijanja sistema sa kontrolisanim oslobađanjem aktivne supstance i unaprijeđenom biološkom efikasnošću. U okviru projekta ispitaće se interakcije sintetisanih jedinjenja sa DNK i serumskim albuminima, kao i njihova antitumorska aktivnost uz procjenu selektivnosti u odnosu na zdrave ćelije. Projekat se realizuje u saradnji sa Univerzitetom primijenjenih nauka Merseburg (Njemačka) i Institutom za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore.

Cilj ovog projekta je pretvaranje otpadnog materijala, elektrofilterskog pepela iz termoelektrane Pljavlja, u porozni geopolimerni materijal koji će se koristiti za uklanjanje amonijumovih jona (NH_4^+) iz sintetičkih vodenih rastvora. Fokusiranjem na amonijumov jon kao glavni uzrok eutrofikacije, koja dovodi do prekomjernog rasta algi i smanjenja kiseonika u vodenim ekosistemima, projekat će doprinijeti očuvanju kvaliteta voda i održivom upravljanju otpadom. Pretvaranjem industrijskog otpada u koristan proizvod, projekat podržava principe cirkularne ekonomije i koncept „nultog otpada“ i usklađen sa globalnim ciljevima održivog razvoja i upravljanja otpadnim vodama.

Projekat ima za cilj sveobuhvatno istraživanje migracionih kretanja u Crnoj Gori u posljednjih dvadeset godina, uz analizu njihovog društvenog, ekonomskog i bezbjednosnog konteksta. Fokusiran je na razvoj migracionih tokova i politika, uticaj masovnih migracija na društvo, te demografske promjene u različitim regionima države. Istraživanje se zasniva na analizi statističkih podataka, arhivske građe, relevantne literature i međunarodnih izvora. Posebna pažnja posvećena je migracijama izazvanim savremenim krizama, uključujući dolazak ukrajinskih izbjeglica. Projekat uključuje aktivno učešće mladih istraživača radi jačanja istraživačkih kapaciteta. Očekivani ishodi sprovođenja projekta uključuju naučne radove, monografiju, leksikon, digitalnu bazu podataka i organizaciju međunarodne konferencije.

Projekat „Advanced Synergy of Wireless Information Security, Blockchain, Machine Learning and Optimization for 6G Networks“ ima za cilj razvijanje naprednih tehnika koje poboljšavaju informacionu bezbjednost, efikasnost i 'smartness' komunikacionih sistema sljedeće generacije (6G) i povezanih aplikacija. Projekt se zasniva na konvergenciji novih tehnologija poput mehanizama bežične informacione bezbjednosti, blockchain-a, vještačke inteligencije (AI), metoda optimizacije i drugih relevantnih tehnika kako bi se osigurala otporna, transparentna i prilagodljiva mrežna infrastruktura sposobna podržati masovnu konektivnost, veliku brzinu prenosa podataka i aplikacije sa ultra niskim kašnjenjem. Očekivani rezultati uključuju razvoj novih tehnika relevantnih za 6G mreže, publikovanje NI radova, participaciju na naučnim konferencijama, mentorstvo mladih istraživača, te stvaranje nove paradigme za bezbjedno i inteligentno upravljanje 6G mrežama, uspostavljanje temelja za održivu saradnju između CG i međunarodnih istraživačkih institucija, jačanje nacionalnih istraživačkih kapaciteta u ICT-u i podsticanje saradnje sa privatnim sektorom, usmjerenog na inovacije.

Cilj projekta je ispitivanje hemijskog sastava cerebralnih trombova uklonjenih tokom mehaničke trombektomije kod pacijenata sa ishemijskim moždanim udarom, kako bi se bolje razumjeli mehanizmi nastanka ove bolesti. Korišćenjem standardizovanih procedura uzorkovanja, čuvanja i analize, projekat će uspostaviti prvu strukturisanu biobanku moždanih trombova u Crnoj Gori. Hemijska karakterizacija tromba sprovodiće se primjenom instrumentalnih metoda, uz integraciju sa kliničkim i neuroradiološkim podacima. Projekat se realizuje u saradnji sa naučnom dijasporom, uz prenos savremenih metodologija i znanja. Očekivani rezultati uključuju validirane standardne operativne procedure, visokokvalitetne naučne podatke i naučne publikacije. Projekat će doprinijeti jačanju nacionalnih istraživačkih kapaciteta u oblasti hemije, medicine i zdravlja.